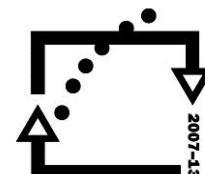

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ČÍSLO PROJEKTU	CZ.1.07/1.5.00/34.0423
ČÍSLO MATERIÁLU	16 – Ukazatele národního hospodářství
NÁZEV ŠKOLY	Střední škola a Vyšší odborná škola cestovního ruchu, Senovážné náměstí 12, České Budějovice 370 01
AUTOR	Ing. Gabriela Bendová Karpytová
TEMATICKÝ CELEK	Národní hospodářství
ROČNÍK	I. ročník, učňovský obor – kuchař, číšník
DATUM TVORBY	Prosinec 2013

Střední škola a Vyšší odborná škola cestovního ruchu,
Senovážné náměstí 12, České Budějovice 370 01

Anotace:

Tento materiál slouží k získání základních znalostí v oblasti národního hospodářství – základní charakteristika ukazatelů národního hospodářství – hrubého domácího produktu, míry nezaměstnanosti, míry inflace, obchodní a platební bilance. K prezentaci je vhodné poskytnout doplňující komentář.

Metodické pokyny:

Materiál je vytvořen jako prezentace v programu MS PowerPoint. Pro jeho využití je potřeba mít k dispozici počítač nebo notebook, dataprojektor, promítací plochu a příslušné programové vybavení.

UKAZATELE NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ

HODNOCENÍ ÚROVNĚ NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ

- Hodnocení NH podle ukazatelů:
 1. Hrubý domácí produkt
 2. Míra nezaměstnanosti
 3. Míra inflace
 4. Obchodní a platební bilance

Hrubý domácí produkt (HDP)

- HDP = peněžní hodnota konečné produkce (sloužící ke spotřebě) **vytvořené** výrobními faktory **na území daného státu** zpravidla za 1 rok
- Porovnáme-li HDP na 1 obyvatele mezi státy, zjistíme ekonomickou úroveň země

Nezaměstnanost

- Nezaměstnanost vzniká v případě, kdy je nabídka práce vyšší než poptávka po práci
- Počítá se pomocí tzv. míry nezaměstnanosti
- Míra nezaměstnanosti (vychází v %):

$$\frac{\text{Nezaměstnaní}}{\text{Ekonomicky aktivní obyvatelstvo}} * 100 \%$$

- Nezaměstnaní = ti co nemají práci, ale hledají ji (jsou evidováni na úřadu práce)
- Ekonomicky aktivní obyvatelstvo = zaměstnaní a nezaměstnaní

- Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo = důchodci, studenti...
- Míra nezaměstnanosti je různá v různých zemích, liší se i uvnitř země
- Regiony ČR s vysokou nezaměstnaností: Ústecký, Moravskoslezský a Olomoucký kraj
- Míra nezaměstnanosti v ČR: 8 – 9 %

Druhy nezaměstnanosti

- **Frikční nezaměstnanost** = běžná krátkodobá nezaměstnanost, kdy lidé hledají práci např. s lepším ohodnocením
- **Strukturální nezaměstnanost** = nezaměstnanost, která je spojena s útlumem v určitém odvětví (např. hornictví), řešením je rekvalifikace
- **Cyklická nezaměstnanost** = nezaměstnanost, která vzniká z důvodu cyklického vývoje ekonomiky (v době krize vysoká nezaměstnanost)

Inflace

- Inflace = růst cenové hladiny spotřebního koše (zjednodušeně: zvyšování cen)
- Spotřební koš = soubor vybraných výrobků a služeb, který reprezentuje typickou spotřebu obyvatelstva dané země
- Opakem je deflace (snižování cen)

○ Inlace se měří pomocí tzv. míry inflace

○ Míra inflace vychází v %:

cenová hladina v daném roce – cenová hladina
v předchozím roce

cenová hladina v předcházejícím roce

*100

Druhy inflace

- **Mírná inflace** = inflace dosahuje jednociferných hodnot, normální situace
- **Pádivá inflace** = inflace dosahuje dvou či trojciferných hodnot; lidé přestávají penězům věřit a snaží se jich držet co nejméně
- **Hyperinflace** = inflace dosahuje stovky či tisíce procent ročně; lidé opouštějí peníze, rozmáhají se platby v zahraničních měnách nebo dochází ke směnnému obchodu (zboží za zboží)

Obchodní bilance

- Zachycuje hodnotu vývozu (exportu) a dovozu (importu) dané země za určité období
- Vývoz $>$ dovoz... aktivní obchodní bilance
- Vývoz $<$ dovoz... pasivní obchodní bilance

Platební bilance

- Zachycuje platby za dovoz a vývoz dané země za určité období
- Platby z ciziny $>$ platby do ciziny...
aktivní platební bilance
- Platby z ciziny $<$ platby do ciziny...
pasivní platební bilance
- **Devizy** = cizí měna na bankovním účtu
- **Valuty** = cizí měna v hotovosti

LITERATURA

- HERČÍKOVÁ, Jana a Lenka ŠAMSOVÁ. *Ekonomika 1 pro střední a vyšší hotelové školy*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 2003, 143 s. ISBN 80-716-8827-4
- MACH, Josef. *Ekonomika pro střední odborná učiliště obor kuchař/číšník*. 3. vydání. Praha: Nakladatelství Fortuna, 2011. ISBN 978-80-7373-034-5
- Vlastní archiv autora